

Beslutningsforslag nr. B 27. Fremsat den 30. oktober 2003 af Karen J. Klint (S), Sophie Hæstorp Andersen (S), Mette Frederiksen (S), Pia Gjellerup (S), Bjarne Laustsen (S), Lone Møller (S) og Arne Toft (S)

Forslag til folketingsbeslutning

om nedsættelse af et »førkommissionsudvalg« vedrørende folkekirkens fremtidige forhold til staten m.v.

Folketinget pålægger regeringen inden udgangen af februar 2004 at nedsætte et tværgående og bredt sammensat udvalg, der skal iværksætte en debat og sikre en opsamling af de temaer og aspekter, der vil være relevante at inddrage i forbindelse med stillingtagen til, om der er brug for et eventuelt efterfølgende kommissionsarbejde om folkekirkens fremtidige forhold til staten og folkekirkens rolle i samfundet i øvrigt.

Udpegning af medlemmer til udvalget og udarbejdelse af udvalgets kommissorium forestås af kirkeministeren efter drøftelse med partierne i Folketingets Kirkeudvalg

Medlemmer til udvalget udpeges bredt og sådan, at forskellige kirkelige organisationer og de forskellige niveauer i folkekirken er repræsenteret.

Bemærkninger til forslaget

Beslutningsforslaget er med enkelte ændringer og tilføjelser en genfremsættelse af beslutningsforslag nr. B 175 fra folketingsåret 2002-03, jf. Folketingstidende 2002-03, tillæg A side 7059 og 7061.

Der er generelt en øget debat om folkekirken og andre trosretningers betydning såvel for den enkelte borger som for samfundet som helhed.

Der er i det kirkelige landskab et stigende ønske om, at Folketinget tager stilling til, hvordan det vil efterleve grundlovens paragraffer om folkekirken og andre trosretninger set ud fra et fremtidsperspektiv, herunder om der er behov for en egentlig kirkelig forfatningslov eller andre lovinitiativer.

Kristeligt Folkeparti fremsatte også i folketingsåret 2002-03 et beslutningsforslag om nedsættelse af en kommission med henblik på at omlægge statens økonomiske støtte til folkekirken og undersøge den civile registrering, jf. beslutningsforslag nr. B 115, Folketingets forhandlinger side 7707 og 10211, tillæg A side 6136 og 6141 og tillæg B side 1578. I samme folketingsår fik kirkeministeren gennemført lov nr. 437 af 10. juni 2003 om større økonomisk frihed, decentralisering af kompetence m.v., jf. lovforslag nr. L 163, Folketingets forhandlinger side 5683, 9742 og 10038, tillæg A side 4168 og 4196, tillæg B side 1369 og tillæg C side 491.

Regeringens udvalg vedrørende overvejelser om at ændre på de øremærkede statstilskud til folkekirken forventes at komme med sin rapport i efteråret 2003. Desuden er der p.t. følgende tiltag på området:

- Regeringen har indskrevet noget om folkekirken i sit nye regeringsprogram.
- Kirkeministeren har sendt flere lovforslag vedrørende forhold i folkekirken til høring.
- Kirkeministeren har indbudt til en såkaldt borgerhøring om folkekirken.
- Mange organisationer har internt påbegyndt en strukturdebat, som nu foregår i en konstruktiv dialog på tværs af de enkelte organisationer.

Mange organisationer har udtalt sig positivt om forslagsstillernes beslutningsforslag, idet de gerne ser, at debatten ikke kun sker internt eller på tværs af organi-

sationerne, men at der afsættes ressourcer til at sikre en landsdækkende debat, og ikke mindst, at der afsættes ressourcer til en systematisk opsamling, så flere menige medlemmer af folkekirken og andre interesse-rede kan inddrages i debatten. Flere organisationer har forlods givet tilsagn om et konstruktivt samarbejde med det foreslåede udvalg.

Enkeltpersoner fra folkekirken's forskellige niveauer har ligeledes udtalt sig positivt om beslutningsforslaget og finder, at det foreslåede udvalgsarbejde vil være en god arbejdsform for den videre proces.

Det er forslagsstillernes opfattelse, at afklaring af de fremtidige stukturforhold ikke alene skal ske i det af regeringen allerede nedsatte udvalg om bloktilskud eller ved andre regeringsinitiativer om den aktuelle lovgivning, idet der er brug for, at mange andre aspekter end lige de økonomiske relationer og den løbende decentralisering inddrages i en langsigtet ordning.

Det er derfor forslagsstillernes holdning, at der skal være en bred, tværgående og åben debat med koordineret opsamling af temaer, forslag m.v., før der tages stilling til eventuel nedsættelse af en kommission som tidligere foreslået af Kristeligt Folkeparti, idet det ikke alene er Folketinget, der skal afstikke de temaer, en eventuel kommission skal behandle.

Det er forslagsstillernes forventning, at en sådan debat vil afdække forhold og ønsker til forandring, som folkekirken selv kan tage stilling til og eventuelt gennemføre. Andre forhold vil givet kræve lovinitiativer, hvis de skal gennemføres. Vedrørende nogle forslag skal det afvejes, om de kan rummes inden for grundlovens nuværende formulering.

Det er disse forskellige forhold, forslagsstillerne ønsker afdækket af det foreslåede udvalg med henblik på stillingtagen til, hvad der skal komme ud af den igangværende debat om folkekirken's struktur og om andre trosretningers forhold.

Sidste strukturkommission

Den sidste strukturkommission kom (efter 7 år) i 1971 med betænkning nr. 610 om »Folkekirken i det moderne samfund«. Betænkningen kom lige efter

kommunalreformen, og der var dengang ikke opbakning til gennemførelse af betænkningens forslag om ændringer.

I 1980'erne og 1990'erne er der gennemført en næsten total fornyelse af de kirkelige hovedlove.

Forenklingssudvalget, nedsat af kirkeministeren, har i juni 2000 afgivet delbetænkning I, som efterfølgende er fulgt op med en række forsøg eller ændringer.

Interessen for folkekirken og dens strukturelle forhold har således løbende været meget synlig, og der har været mange debatter om, hvordan folkekirken bedst kan være folkets kirke i det 21. århundrede. Mange af disse drøftelser har dog oftest fundet sted »inden for kirkens egne mure« eller på en måde, hvor personer, der ikke dagligt forholder sig til folkekirken, ikke har fundet vej frem i debatten.

Forslagsstillerne anerkender de tidligere debatter, men ønsker med beslutningsforslaget at få bredt drøftelserne mere ud, og at der sker en samtidig opsamling af de temaer og forhold, som trænger sig på enten på grund af kirkens egne ønsker om udvikling eller på grund af ændringer i samfundsforholdene.

Aktuelt er der især fokus på:

- om Folketinget lever godt nok op til grundlovens bestemmelser om, at folkekirkenes forhold skal reguleres ved lov, og om de andre folkekirkelige paragraffer i grundloven trænger til en ny formulering,
- konsekvenserne af de ændringer, der er iværksat efter Forenklingssudvalgets forslag,
- ændringerne i samfundet, hvor der er mange forventninger til, at frivillige organisationer påtager sig et øget socialt ansvar,
- de udfordringer, der kan ligge i, at andre religioner/trosretninger i dag er en større del af mange menneskers hverdag, og hvad dette kan betyde for folkekirkenes virke og ønsker om mere lovgivning om andre religioner/religionsfriheden,
- om der er forhold i det europæiske eller andet internationalt samarbejde, som bør inddrages i den danske debat,
- folkekirkenes varetagelse af civilretlige opgaver såsom civil registrering og begravelsesforhold.

Udvalgets opgave

Det foreslåede udvalg skal som beskrevet ovenfor sikre, at der etableres en bred debat, og at der sker en koordineret opsamling af temaer, forslag m.v. Opsamlingen foreslås udgivet i et temakatalog, hvor forskellige problemforhold konkretiseres i relation til hvert tema. Udvalget skal ikke komme med anbefalinger,

men alene tydeliggøre de ønsker, der kommer frem i debatten, og påpege nogle af de afledte konsekvenser, såfremt forslaget skal søges gennemført.

Udvalget skal sikre, at debatten bliver landsdækkende ved, at der afholdes minimum fire decentrale konferencer, der er tilrettelagt sådan, at menige medlemmer af folkekirken og medlemmer af menighedsrådene og andre interesserede kan deltage. Disse konferencer bør derfor afholdes uden for almindelig arbejdstid.

Udvalget bør samarbejde med forskellige interessenter om de aktiviteter, der afvikles i forløbet, og der skal løbende udformes en aktivitetsoversigt, der er let tilgængelig for alle interesserede.

Udvalget bør afslutte sit arbejde inden begyndelsen af folketingsåret 2005-06, hvorefter Folketinget tager stilling til, om der er behov for en mere dybtgående strukturkommission, eller om folkekirkenes forhold alene kan klares via almindelig lovgivning.

Udvalget erstatter ikke den evalueringsgruppe, kirkeministeren har givet tilsagn om at nedsætte til at følge implementeringen af lov nr. 437 af 10. juni 2003, men bør naturligvis samarbejde med denne.

Udvalgets sammensætning og organisering

Forslagsstillerne anbefaler, at formanden bliver en person, som har stor indsigt i det folkekirkelige område, og som er fortrolig med at formidle det kirkepolitiske stof samt sætte det til debat.

Repræsentanter for de enkelte organisationer udvælges således, at de repræsenterer forskellige grupperinger/retninger inden for folkekirken.

Medlemmer af andre trosretninger eller repræsentanter for borgere, der ikke ønsker en tilknytning til en trosretning, kan inddrages ad hoc i arbejdet.

Sekretariatet bør udgå fra en af de folkekirkelige organisationer, der i kraft af sin størrelse i forvejen er vant til bære en administration, kan forestå research og analysearbejde, lave oplæg, tilrettelægge og afvikle konferencer og anden mødevirksomhed samt i forvejen har tilstrækkelig viden om og indsigt i hele området til at sammenfatte debatterne i temaer, der så igen – til den efterfølgende faglige og politiske proces – beskrives i en problematiserende form.

Ressourcer

Forslagsstillerne anbefaler, at der på finansloven for 2004 afsættes 3 mio. kr. til udførelse af debatoplæg, gennemførelse af debat og fremstilling af temakataloget over de forhold, som der efterfølgende skal tages stilling til.

Skriftlig fremsættelse

Karen J. Klint (S):

Som ordfører for forslagsstillerne tillader jeg mig herved at fremsætte:

Forslag til folketingsbeslutning om nedsættelse af et »førkommissionsudvalg« vedrørende folkekirkens fremtidige forhold til staten m.v.

(Beslutningsforslag nr. B 27).

Jeg henviser i øvrigt til de bemærkninger, der ledsager forslaget, og anbefaler det til Tingets velvillige behandling.